

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

MENNESKE- RETTIGHEDER I FOKUS

BERETNING TIL INATSISARTUT
2019-20

INDHOLD

3	FORORD
4	OVERBLIK
6	SAMARBEJDE FREMMER MENNESKERETTIGHEDERNE
10	BØRN OG UNGES RETTIGHEDER
14	COVID-19 OG MENNESKERETTEN
16	INTERNATIONAL RAPPORTERING

MENNESKERETTIGHEDER I FOKUS

Beretning til Inatsisartut 2019-20

Redaktion: Nadja Filskov, Lise Garkier Hendriksen, Christoffer Badse og Louise Holck (ansvh.)
Beretningen omfatter aktiviteter til og med juli 2020.

Oversættelse til grønlandsk: Athena Mathæussen

Grafisk design: Hedda Bank

Tryk: Nuuk Offset

Forsidefoto: Børn i Narsaq fejrer 30-års dagen for FN's Børnekonvention.

Foto: John Rasmussen / Narsaq Foto

Fotos: John Rasmussen, Narsaq Foto; Unsplash; Grønlands Råd for Menneskerettigheder
Martin Lehmann/Ritzau Scanpix, Privatfoto (Mari Laursen), Nadja Filskov

ISBN: 978-87-93893-70-2

e-ISBN: 978-87-93893-72-6

© 2020 Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

Denne publikation eller dele af den må reproduceres til ikke-kommerciel brug med tydelig angivelse af kilden.

Vi tilstræber, at vores udgivelser bliver så tilgængelige som muligt. Vi bruger for eksempel store typer, korte linjer, få orddelinger, løs bagkant og stærke kontraster. Læs mere om tilgængelighed på menneskeret.dk/tilgaengelighed

KORT OM INSTITUTTET

Menneskerettigheder findes i grundloven og i en række internationale konventioner, som Danmark og Grønland har valgt at være bundet af. Menneskerettigheder er for eksempel ytringsfrihed, retten til en retfærdig rettergang og princippet om, at alle er lige for loven. Det er også retten til uddannelse, til sundhed og til at have et sted at bo.

Det er Institut for Menneskerettigheders opgave at beskytte og fremme menneskerettighederne og holde øje med, hvordan menneskerettighederne gennemføres i Grønland. Instituttet har siden maj 2014 været national menneskerettighedsinstitution i Grønland.

Vi rådgiver derfor Naalakkersuisut, Inatsisartut og rigsmyndighederne om menneskerettigheder, for eksempel ved at vurdere om forslag til ny lovgivning lever op til menneskerettighederne. Vi rapporterer også om menneskeretlige forhold til internationale organisationer som for eksempel FN.

En vigtig del af vores arbejde består i at samarbejde med grønlandske institutioner og organisationer, primært Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Vores samarbejdspartnere bidrager med kontekst, viden og sparring i forhold til at adressere de væsentligste menneskeretlige udfordringer i Grønland. På længere sigt er målet med vores arbejde at forankre viden om menneskerettigheder og menneskeretlig metode i det grønlandske samfund, så der kan etableres en national menneskerettighedsinstitution i Grønland.

Instituttet afgiver hvert år en beretning til Inatsisartut om vores indsats og om udviklingen i menneskerettighederne i Grønland.

Vi afgiver også en beretning til Folketinget hvert år, hvor vi beskriver vores arbejde i Danmark og internationalt samt omtaler vores arbejde i Grønland. Se mere på menneskeret.dk/beretning.

SUMMARY

The Danish Institute for Human Rights has since May 2014 functioned as the National Human Rights Institution for Greenland. In accordance with our mandate, we are obligated to submit an annual report on our activities to Inatsisartut, the Parliament of Greenland.

We cooperate with a number of authorities and civil society organisations in Greenland and in particular with the Human Rights Council of Greenland on promoting and protecting human rights.

In 2019-2020 we have, among other things, conducted the following activities:

Public consultation memos and advice to authorities, civil society etc.:

- Considered 18 items of draft legislation or government reports with human rights relevance in 2019 and 16 items in the first half of 2020.
- Collaborated with the Ministry of Social Affairs and Justice and the Human Rights Council of Greenland on civil society engagement regarding the rights of persons with disabilities, including roundtable meetings in Aasiaat and Narsarsuaq, and a seminar in Nuuk.
- Participated in and presented at council meetings and a stakeholder meeting hosted by the Human Rights Council of Greenland.
- Gave a presentation on inclusion in a human rights perspective at a conference hosted by the spokesperson for people with disabilities, Tilioq.
- Participated in the Council for Greenland's Justice Sector's thematic meeting on support for victims and perpetrators.
- Lectured on human rights for students at Ilisimatusarfik – the University of Greenland.
- Gave a presentation for the Constitutional Commission's working group on human rights.
- Gave a presentation on children's rights at UNICEF and NAKUUSA conference on the UN Convention on the Rights of the Child.
- Collaborated with NAKUUSA og UNICEF Denmark on exploring Greenlandic school children's knowledge and opinions on human rights and the UN Convention on the Rights of the Child.

International reporting:

- Collaborated with the Human Rights Council of Greenland on a report to the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights regarding challenges in social conditions in Greenland.
- Collaborated with the Human Rights Council of Greenland on recommendations to the UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women. Additionally, we prepared a parallel report together with the council for the committee. Both reports contain recommendations on how Greenland can strengthen its work for the promotion and protection of women's rights.
- In close dialogue with the Human Rights Council of Greenland, we prepared a report that aims to assist the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination in its preparation prior to the Committee's examination of Denmark and Greenland.
- Prepared a report to the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities prior to the committee's examination of Denmark and Greenland. The report was developed in close dialogue with the Human Rights Council of Greenland, the National Advocacy for Persons with Disabilities, Tilioq, and NIIK, Greenlandic Disability Organisations.

FORORD

I 2019 fyldte FN's Børnekonvention 30 år. Det blev blandt andet markeret i Grønland ved lokale fejring af konventionen – også i Narsaq, som det kan ses på forsiden af denne beretning.

De seneste år har udfordringerne på børneområdet stået højt på dagsordenen, og Naalakkersuisut har de seneste tre år lanceret en række strategier og handlingsplaner om børns rettigheder. Desuden har Inatsisartut i maj 2020 vedtaget, at Grønland skal have en national handlingsplan for realiseringen af FN's Børnekonvention.

Instituttet støtter det styrkede fokus på børns rettigheder og ser samtidig et behov for konkrete målsætninger på tværs af initiativerne. Sammen med Grønlands Råd for Menneskerettigheder har vi derfor i en række rapporter til FN beskrevet nogle af de konkrete udfordringer for efterlevelsen af børns rettigheder i Grønland.

Begrebet “#Killiliisa” (“lad os sætte grænser”) har de seneste år været på dagsordenen i Grønland i flere sammenhænge. “Killiliisa” er både Naalakkersuisuts strategi mod

seksuelle overgreb 2018-2022 og en samlebetegnelse for #MeToo-bevægelsen i Grønland. Begrebet ses blandt andet afspejlet i de anbefalinger, instituttet og Grønlands Råd for Menneskerettigheder sendte til FN's Kvindekomité i løbet af 2019 og 2020.

I den første halvdel af 2020 ændrede COVID-19-pandemien på kort tid hverdagen for store dele af verdens befolkning. Det bragte nye udfordringer for beskyttelsen af de grønlandske borgers rettigheder i forbindelse med myndighedernes tiltag for at inddæmme COVID-19. Instituttet har derfor i flere sammenhænge kommenteret på vigtigheden af, at lovgivning vedrørende COVID-19 tager hensyn til den menneskeretlige beskyttelse. I flere tilfælde er vores kommentarer blevet adresseret i de endelige bekendtgørelser. I samarbejde med Grønlands Råd for Menneskerettigheder har vi også udgivet et faktaark om særligt udsatte grupper i Grønland under COVID-19.

God læselyst.

Louise Holck
Direktør

Dorthe Elise Svinth
Bestyrelsesformand

OVERBLIK

I 2019-2020 har vi blandt andet gennemført følgende aktiviteter som national menneskerettighedsinstitution for Grønland:

Høringssvar samt rådgivning af myndigheder og andre:

- Vi har behandlet 18 høringer om udkast til lovforslag og redegørelser med relevans for menneskerettighederne i 2019 og 16 høringer i 1. halvår af 2020.
- Sammen med Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet og Grønlands Råd for Menneskerettigheder har vi arbejdet med civilsamfundsinddragelse på handicapområdet. I den sammenhæng har vi i 2019 sammen afholdt rundbordsmøder i Aasiaat og Narsarsuaq samt et seminar i Nuuk.
- Vi har deltaget i og holdt oplæg ved rådsmøder og interessentmøde hos Grønlands Råd for Menneskerettigheder.
- Vi har holdt oplæg om inklusion i et menneskeretligt perspektiv på en konference afholdt af handicaptalsmandsinstitutionen Tilioq.
- Vi har deltaget i Rådet for Grønlands Retsvæsens temamøde i Nuuk om hjælp til ofre og gerningsmænd.
- Vi har holdt oplæg for studerende på jura-uddannelsen på Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet.
- Vi har holdt oplæg for Forfatningskommissionens arbejdsgruppe vedrørende rettigheder.

- Vi har holdt oplæg ved UNICEF og NAKUUSA konference om FN's Børnekonvention og FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling.
- Vi har samarbejdet med NAKUUSA og UNICEF Danmark om at undersøge grønlandske skolebørns kendskab og holdninger til menneskerettigheder og FN's Børnekonvention.

International rapportering:

- I samarbejde med Grønlands Råd for Menneskerettigheder har vi rapporteret til FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder om udfordringer vedrørende sociale forhold i Grønland.
- Forud for FN's Kvindekommité's valg af emner til eksaminationen af Danmark og Grønland har vi sammen med Grønlands Råd for Menneskerettigheder sendt en række anbefalinger vedrørende Grønland til komiteen. Derudover har vi sammen med rådet i 2020 skrevet en uddybende parallelrapport vedrørende Grønland til komiteen. Begge rapporter indeholder anbefalinger til, hvordan Grønland kan styrke sit arbejde for at fremme og beskytte kvinders rettigheder.
- I tæt dialog med Grønlands Råd for Menneskerettigheder har vi udarbejdet en rapport, der sigter efter at forberede FN's Racediskriminationskomité i valg af emner til Danmarks og Grønlands eksamination ved komiteen.

- Vi har udarbejdet en rapport til FN's Handicapkomité med forslag til valg af emner til komitéens eksamination af Danmark og Grønland. Vi har i den forbindelse været i tæt dialog med Grønlands Råd for Menneskerettigheder, handicaptalsmandsinstitutionen Tilioq og NIIK, Grønlandske Handicaporganisationer.

// 16 procent af grønlandske skolebørn kender deres rettigheder. UNICEF og NAKUUSA har sammen med Institut for Menneskerettigheder undersøgt grønlandske skolebørns kendskab og holdninger til menneskerettigheder og Børnekonventionen.

SAMARBEJDE FREMMER MENNESKERETTIGHEDERNE

Institut for Menneskerettigheder arbejder tæt sammen med grønlandske aktører for at fremme og forankre menneskerettighederne i Grønland.

Først og fremmest samarbejder vi med Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Derudover er vi i løbende dialog med blandt andre børnerettighedsinstitutionen MIO, handicaptalsmandsinstitutionen Tilioq, Rådet for Grønlands Retsvæsen og andre aktører som forskellige departementer i Naalakkersuisut og NIIK – Nunatsinni Inuit Innarlutillit Kattuffiat, paraplyorganisation på handicapområdet.

GRØNLANDS RÅD FOR MENNESKERETTIGHEDER

Grønlands Råd for Menneskerettigheder er en særlig vigtig samarbejdspartner for instituttet. Kombinationen af rådets indsigt i grønlandske forhold og instituttets viden om menneskeretlig metode danner et solidt grundlag for, at vi kan overvåge menneskerettighedssituationen i Grønland.

Sammen udgiver vi rapporter om væsentlige forhold for det grønlandske samfund med anbefalinger til myndigheder og andre centrale aktører om at styrke beskyttelsen af borgernes rettigheder. Desuden rapporterer vi løbende til FN's forskellige menneskerettighedskomiteer for at sætte fokus på områder, hvor forholdene i Grønland kan forbedres til gavn for borgerne.

Med rådet har instituttet i 2019 og første halvdel af 2020 blandt andet drøftet høringssvar og skrevet rapporter om menneskerettighedssituationen til blandt andet FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder og FN's Kvindekomité.

De seneste år har været transformerende for rådet. En ny lov har styrket rådets uafhængighed af Naalakkersuisut og banet vej for, at rådet har kunnet oprette sit eget sekretariat. Under efterårssamlingen i 2019 udpegede Inatsisartut 13 nye rådsmedlemmer. 10 medlemmer er udpeget af Inatsisartut, mens Børnetalsmanden, Handicaptalsmanden og formanden for Ligestillingsrådet er faste medlemmer i rådet.

Det nye råd valgte enstemmigt Sara Olsvig som formand.

Rådet har blandt andet etableret et sekretariat, udnævnt et forretningsudvalg og oprettet nye arbejdsgrupper, der blandt andet arbejder med retssikkerhed, retten til uddannelse og retten til bolig.

RUNDBORDSMØDER OG SEMINAR OM FORANDRING PÅ HANDICAPOMRÅDET

I maj 2018 indgik Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet, Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Institut for Menneskerettigheder en samarbejdsaftale

// Med større uafhængighed og med eget sekretariat er Grønlands Råd for Menneskerettigheder blevet styrket. I februar 2020 deltog daværende Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Ane Lone Bagger, i rådsmøde i Nuuk. Institut for Menneskerettigheder holdt oplæg.

// Siden maj 2018 har det grønlandske Departement for Sociale Anliggender og Justitsområdet, Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Institut for Menneskerettigheder samarbejdet om at inddrage civilsamfundet i arbejdet med at overvåge gennemførelsen af FN's Handicapkonvention i Grønland.

om inddragelse af civilsamfundet på handicapområdet i arbejdet med at overvåge gennemførelsen af FN's Handicapkonvention i Grønland. Som led i dette samarbejde har vi i juni 2019 afholdt to lokale rundbordsmøder i henholdsvis Aasiaat og Narsarsuaq. Møderne

havde til formål at give et billede af de største udfordringer på handicapområdet og klarlægge, hvordan handicaporganisationerne fremadrettet kan inddrages i arbejdet med at overvåge handicapkonventionens gennemførelse. Tilsvarende rundbordsmøder blev afholdt i Nuuk og Sisimiut i efteråret 2018.

Som opfølgning på de lokale rundbordsmøder arrangerede vi i november 2019 et seminar i Nuuk under overskriften "Hvordan skaber vi forandring på handicapområdet". På seminaret deltog handicapforeningernes formænd og næstformænd samt fagpersoner og repræsentanter fra relevante organisationer og myndigheder. Seminaret havde blandt andet fokus på, hvordan man opstiller og følger op på konkrete handicappolitiske målsætninger.

RÅDET FOR GRØNLANDS RETSVÆSEN

Rådet for Grønlands Retsvæsens årlige temamøde handlede i september 2019 særligt om hjælp til ofre for kriminalitet og resocialisering af gerningsmændene. Det faldt i forlængelse af tidligere års fokus på, hvordan sager om seksuelle overgreb forebygges og behandles i retssystemet – fra en sag anmeldes, til en gerningsmand eventuelt afsoner i anstalt og senere løslades. I drøftelserne deltog repræsentanter for domstole, politi, anklagemyndighed, forsvarere, advokater, Grønlands Selvstyre, Justitsministeriet og instituttet.

BØRN OG UNGES RETTIGHEDER

De seneste år har udfordringerne på børneområdet stået højt på dagsordenen i Grønland. Naalakkersuisut har i årene 2018-2020 lanceret en række strategier og handlingsplaner, der vedrører børns rettigheder.

I maj 2020 har Inatsisartut desuden vedtaget, at Grønland skal have en national handlingsplan for gennemførslen af FN's Børnekonvention.

Herudover iværksatte Naalakkersuisut i oktober 2019 et samarbejde med den danske regering om at forbedre forholdene for udsatte børn og unge i Grønland. Den danske regering afsatte i september 2019 5,3 millioner kroner til akut støtte til at styrke indsatsen for udsatte børn og unge i Grønland. Et bredt politisk flertal i Folketinget har desuden afsat yderligere 80 millioner kroner til at supplere Grønlands egen finansiering.

Instituttet støtter det styrkede fokus på børns rettigheder og ser samtidig et behov for konkrete målsætninger på tværs af initiativerne.

Sammen med Grønlands Råd for Menneskerettigheder har vi derfor i en række rapporter til internationale FN-komiteer anbefalet myndighederne at styrke systematiseringen af viden om status på børns rettigheder. Derudover har vi beskrevet udfordringerne for især udsatte børn, og FN's Komité om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder har blandt andet udtrykt bekymring for antallet af fattige børnefamilier i afsidesliggende bygder.

I 2019 udgav vi sammen med rådet en rapport om status på børn og unges rettigheder i Grønland, hvor vi pegede på nogle af udfordringerne på området, blandt andet omsorgssvigt, misbrug og vold mod børn. På baggrund af statusrapporten om børn og unges rettigheder blev instituttet og rådet i november 2019 inviteret til at holde oplæg ved UNICEF og NAKUUSA konference om FN's Børnekonvention og FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling. Instituttet holdt oplæg om vigtigheden af en koordineret indsats for at efterleve Børnekonventionen i Grønland.

NAKUUSA, UNICEF Danmark og instituttet spurgte i 2019 igen grønlandske skolebørn i 6.-10. klasse om deres kendskab og holdninger til menneskerettigheder og FN's Børnekonvention. Sammenlignet med tal fra 2014 er der sket et fald i børnenes kendskab til deres egne rettigheder. I 2014 svarede 38 procent af børnene, at de vidste meget eller noget om deres rettigheder. Det tilsvarende tal var i 2019 faldet til 16 procent. Børnenes kendskab til Børnekonventionen er til gengæld steget en smule.

RÅDGIVNING AF MYNDIGHEDER OG ANDRE

Institut for Menneskerettigheder rådgiver grønlandske og danske myndigheder i spørgsmål vedrørende menneskerettigheder. Det gør vi blandt andet ved at sende høringssvar til myndighedernes udkast til ny lovgivning, når et udkast til en lov eller bekendtgørelse

// Det er en af instituttets centrale opgaver systematisk at følge udviklingen på væsentlige menneskerettighedsområder, herunder børns rettigheder. Generelt er der mangel på systematisk indsamling af viden og data på en række områder, der er relevante for den menneskeretlige beskyttelse af borgerne i Grønland, herunder af børn.

indeholder menneskeretlige problemstillinger. Tilsvarende sender vi høringssvar til myndighedernes udkast til rapporter til FN om danske forhold.

I 2019 behandlede vi 18 høringer. I 10 tilfælde havde vi bemærkninger. I 1. halvår af 2020 har vi behandlet 16 høringer. I 7 tilfælde havde vi bemærkninger.

Alle høringssvar kan findes (på dansk) her: menneskeret.dk/monitorering/hoeringssvar.

TILSYN MED DET SOCIALE OMRÅDE

Instituttet gav to gange i løbet af 2019 input til et udkast til en ny bekendtgørelse om tilsyn med det sociale område. Først og fremmest fandt instituttet det meget positivt, at Naalakkersuisut

har taget initiativ til at udarbejde et nyt og grundigt regelsæt på dette område, som har afgørende betydning for at sikre udsatte børn og unges trivsel og udvikling. I vores høringssvar anbefalede vi nogle ændringer i bekendtgørelsens tekst, blandt andet vedrørende tilsynsrapporter og rækkevidden af kommunernes tilsyn.

Ifølge bekendtgørelsen skal Naalakkersuisuts tilsyn med kommunernes forvaltning af det sociale område resultere i en tilsynsrapport. I vores høringssvar anbefalede vi, at denne tilsynsrapport bliver offentliggjort. Vi finder det derfor positivt, at denne ændring er medtaget i et senere udkast af bekendtgørelsen, så det nu fremgår, at tilsynsrapporten skal offentliggøres på Naalakkersuisuts hjemmeside.

POLITIREFORM OG NY POLITIKLAGEORDNING

Baseret på anbefalinger fra en arbejdsgruppe med deltagelse af Justitsministeriet, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Færøernes Politi og Grønlands Politi har Justitsministeriet udfærdiget et udkast til den største reform af politiets og anklagemyndighedens forhold i Grønland i nyere tid. I sit høringssvar fandt instituttet det positivt, at der tages skridt til at modernisere og reformere politiembedet og anklagemyndigheden.

I udkastet lægges der blandt andet op til en markant styrkelse af politiets it-

systemer. Instituttet har sammen med Grønlands Råd for Menneskerettigheder i forhold til ungdomskriminalitet tidligere problematiseret, at Grønlands Politis sagssystem ikke understøtter en nøjere statistisk inddeling af data. For at kunne udvikle, gennemføre og evaluere politikker og programmer for forebyggelse og håndtering af ungdomskriminalitet er det nødvendigt at kende udviklingen på væsentlige områder. Vi anbefalede derfor fortsat, at der løbende offentliggøres en mere detaljeret statistik for ungdomskriminalitet som for eksempel antallet af tilbageholdelser af børn, brugen af isolation over for børn, antallet af fældende afgørelser og tilbagefald.

I instituttets høringssvar til udkastet bemærkede vi desuden, at vi finder det positivt, at der tages skridt til at modernisere området for klager over politiet, blandt andet så klager over politiet behandles af Den Uafhængige Politiklagemyndighed i fuld uafhængighed, og så der etableres et Råd for Politiklagesager i Grønland med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold.

Instituttet anbefalede dog, at Justitsministeriet præciserer sagsgangen i forhold til brugen af det danske og grønlandske sprog, herunder at politiklagemyndigheden oversætter afgørelser og sagsakter mellem dansk og grønlandsk, hvis klageren eller den indklagede ønsker det.

COVID-19 OG MENNESKERETTEN

SÆRLIGT UDSATTE GRUPPER UNDER COVID-19

I 2020 ændrede COVID-19-pandemien på kort tid hverdagen for store dele af verdens befolkning. Alle borgere er dog fortsat beskyttet af de menneskerettigheder, som landene har forpligtet sig på. Det gælder også for Grønland.

Når det er sagt, så er en pandemi en så exceptionel situation, at det er muligt for stater at indskrænke borgernes rettigheder i højere grad end normalt for at bremse sygdomsudbruddet.

Blandt andet for ældre, hjemløse og personer med handicap har pandemien været særligt udfordrende. Instituttet og Grønlands Råd for Menneskerettigheder bragte problemstillingen op i et faktaark omhandlende særligt udsatte grupper i Grønland under COVID-19.

I faktaarket og i en rapport til FN's Kvindekomité rapporterede vi desuden, at krisecentret i Nuuk under pandemien meldte en vækst i stigningen af henvendelser.

HØRINGSSVAR OM COVID-19

I maj og juni 2020 kommenterede vi i tre høringssvar, at lovgivning vedrørende COVID-19 i Grønland skal tage hensyn til den menneskelige beskyttelse.

I forbindelse med Selvstyrets bekendtgørelse om betingelser for indrejse til Grønland med luftfartøj lagde vi særligt vægt på, at Naalakkersuisut bør holde nøje øje med, om tiltagene er nødvendige og proportionale. Derudover understregede vi vigtigheden af, at begrænsningerne ophæves helt eller delvist, så snart de ikke længere er nødvendige for at beskytte sundheden. Den endelige bekendtgørelse afspejlede nogle af instituttets bemærkninger, herunder blev det blandt andet præciseret, hvilke regler der gælder for børn under 12 år.

I vores høringssvar til udkast til lovforslag om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland anbefalede vi, at det nøje overvejes, om begrænsninger i indsattes og tilbageholdtes adgang til besøg kan anses for rimelige foranstaltninger i lyset af det lave smittetryk.

Også Selvstyrets bekendtgørelse om midlertidige restriktioner vedrørende forsamlinger var under instituttets lup. Her anbefalede vi blandt andet, at Naalakkersuisut indfører en undtagelsesbestemmelse i bekendtgørelsen, hvorefter forsamlinger, der har et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed, ikke er omfattet af bekendtgørelsens bestemmelser om forsamlingsforbud. Desuden anbefalede vi, at det tilføjes, hvor der er klageadgang.

Den endelige bekendtgørelse afspejlede instituttets anbefalinger med en tilføjelse af, at forsamlingsforbuddet ikke gælder for forsamlinger med politisk formål. Derudover blev det fjernet fra den endelige bekendtgørelse, at politiet kan få adgang til lokaler uden en retskendelse.

// Grønland registrerede sit første smitte-tilfælde af COVID-19 16. marts 2020. Instituttet har i flere sammenhænge kommenteret på vigtigheden af, at lovgivning vedrørende COVID-19 tager hensyn til den menneskeretlige beskyttelse.

INTERNATIONAL RAPPORTERING

FN'S KOMITÉ FOR ØKONOMISKE, SOCIALE OG KULTURELLE RETTIGHEDER

Instituttet og Grønlands Råd for Menneskerettigheder beskrev i 2019 over for FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder udfordringer vedrørende sociale forhold i Grønland. I rapporten fremhævede vi en række anbefalinger til Danmark og Grønland, som kan styrke borgernes økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

I rapporten fremhævede vi blandt andet den høje selvmordsrate i Grønland. I sine efterfølgende anbefalinger til Danmark og Grønland opfordrede komiteen til en styrket indsats til bekæmpelse af selvmord i Grønland, blandt andet ved at staten vurderer, hvorvidt de eksisterende initiativer til forebyggelse af selvmord er effektive og tilgængelige for individer og grupper, der er i risiko for selvmord.

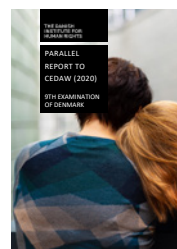
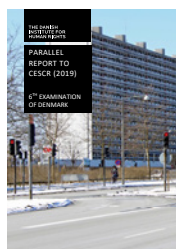
I rapporten pegede vi blandt andet også på udfordringer på uddannelsesområdet. I denne sammenhæng anbefalede vi, at Grønland iværksætter yderligere tiltag for at motivere og fastholde flere uddannede lærere i mindre byer og bygder. Vi anbefalede også, at lærerne på alle niveauer i uddannelsessystemet har kvalifikationer til at undervise elever med forskellige former for handicap.

FN'S KVINDEKOMITÉ

I november 2019 sendte instituttet sammen med Grønlands Råd for Menneskerettigheder en række anbefalinger til FN's Kvindekomité forud for komiteens forberedelse af emner til eksaminationen af Danmark og Grønland. Emnerne uddybede vi i en rapport til komiteen i juni 2020. Begge rapporter indeholdt anbefalinger til, hvordan Grønland kan styrke sit arbejde for at fremme og beskytte kvinders rettigheder.

Blandt andet rapporterede vi på det høje niveau af vold og seksuelle overgreb mod piger og kvinder i Grønland og efterlyste flere analyser af forholdene samt mere information om de allerede igangsatte indsatser på området.

I rapporterne behandlede vi også andre emner såsom diskrimination af kvinder i politik. Et emne, der har stået højt på den grønlandske dagsorden i 2020 under overskriften “#Killiliisa” (“lad os sætte grænser”).

// Under hashtagget #Killiliisa, der på dansk betyder "lad os sætte grænser", har grønlænderne taget #MeToo-bevægelsen til sig og sagt fra over for diskrimination af kvinder.

// FN's specialrapportør for oprindelige folks rettigheder, Victoria Tauli-Corpuz (i midten af panelet), besøgte Danmark i marts 2020. Hendes efterfølger, José Francisco Cali Tzay, planlægger at besøge Grønland i en nær fremtid.

FN'S RACEDISKRIMINATIONSKOMITÉ

I starten af 2020 udarbejdede instituttet i dialog med Grønlands Råd for Menneskerettigheder en rapport til FN's Racediskriminationskomité. Rapporten sigter efter at forberede komiteen i valg af emner til Danmarks og Grønlands eksamination ved komiteen. I rapporten pegede vi blandt andet på, at der er en mangel på viden om diskrimination på baggrund af etnicitet og race i Grønland. For eksempel er der en mangel på viden om udbredelsen af hadefulde tale baseret på etnicitet, race og sprog på de sociale medier og i andre sociale arenaer. En anden problematik, vi påpegede i rapporten, er manglen på systematisk viden om forholdene for migrantarbejdere i serviceindustrien i Grønland.

FN'S SPECIALRAPPORTØR FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER

Som forberedelse til sit planlagte besøg i Grønland besøgte FN's specialrapportør for oprindelige folks rettigheder, Victoria Tauli-Corpuz, Danmark i marts 2020. I den forbindelse fik instituttet besøg af specialrapportøren og formand for Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Sara Olsvig. Specialrapportøren var blandt andet interesseret i grønlandske forhold vedrørende børns rettigheder, kvinders rettigheder og retten til sundhed.

Specialrapportørens besøg i Grønland blev desværre udskudt på grund af COVID-19, men José Francisco Cali Tzay, som har overtaget embedet som specialrapportør på området, planlægger at gennemføre besøget på et senere tidspunkt.

FREMSKRIDT FOR MENNESKERETTIGHEDERNE I GRØNLAND

- Naalakkersuisut og den danske regering har igangsat et grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland. Et bredt politisk flertal i Folketinget har afsat 80 millioner kroner til at supplere Grønlands egen finansiering på området.
- I den danske finanslov for 2020 blev der afsat knap 50 millioner kroner over fire år til et løft af retsområdet i Grønland. Pengene er udmøntet i lønstigninger til politi- og anstaltsbetjente.
- I starten af 2020 oprettede Inatsisartut en ældretalsmandsinstitution i Grønland med sekretariat i Socialstyrelsen. Instituttet støtter tilstedeværelsen af nationale aktører, der kan bidrage til en effektiv realisering af menneskerettighederne i Grønland.
- Inatsisartut har vedtaget, at Grønland skal have en national handlingsplan, der skal sikre en efterlevelse af FN's Handicapkonvention.
- Inatsisartut har vedtaget, at Grønland skal have en national handlingsplan for gennemførelsen af FN's Børnekonvention.

VÆSENTLIGE UDFORDRINGER FOR MENNESKERETTIGHEDERNE I GRØNLAND

- Der er en generel mangel på faktuel viden og data på en række områder, der er relevante for den menneskeretlige beskyttelse af borgerne i Grønland. Det gælder blandt andet information om forholdene i de grønlandske anstalter og detentioner og forholdene for udsatte børn og personer med handicap.
- Grønland har territorielt forbehold over for en række menneskerettighedsinstrumenter, herunder for eksempel Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet; Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug og tillægsprotokollen til FN's Børnekonvention om individuel klageadgang.
- Som instituttet og Grønlands Råd for Menneskerettigheder har rapporteret til flere af FN's menneskerettighedskomiteer, er der stadig store udfordringer for menneskerettighederne i Grønland. Nogle særligt udfordrende forhold for efterlevelsen af borgernes rettigheder er et højt niveau af vold, en høj selvmordsrate og et stort antal seksuelle overgreb.

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER